

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 10. septembra 2009*

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 4. septembra 2007,

Vo veci C-416/07,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: H. Tserepa-Lacombe a F. Erlbacher, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Helénskej republike, v zastúpení: S. Charitaki, S. Papaioannou a E.-M. Mamouna, splnomocnené zástupkyne, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: gréčtina.

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia J. Klučka (spravodajca),
U. Løhmus, P. Lindh a A. Arabadjiev,

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: K. Sztranc-Sławiczek, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. januára 2009,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 2. apríla 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Komisia Európskych spoločenstiev svojou žalobou navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Helénska republika si tým, že neprijala všetky opatrenia potrebné na to:

— aby bol každý prepravca zvierat krytý oprávnením vydaným príslušným orgánom a registrovaný takým spôsobom, ktorý príslušnému orgánu umožní jeho rýchlu

identifikáciu v prípade nedodržania požiadaviek vhodnej starostlivosti o zvieratá počas ich prepravy,

- aby príslušné orgány vykonávali povinné kontroly plánov prepravy/protokolov o ceste,

- aby sa zriadili oddychové miesta, na ktorých môžu zvieratá odpočívať aspoň 12 hodín po vykládke z plavidiel v prístavoch pre trajekty alebo blízko nich,

- aby sa zabezpečilo skutočné vykonávanie kontrol dopravných prostriedkov a zvierat,

- aby sa stanovili účinné, primerané a odradzujúce sankcie v prípade opakovaného a závažného porušenia ustanovení o ochrane zvierat počas prepravy,

- aby sa zabezpečilo dodržiavanie pravidiel týkajúcich sa omračovania zvierat počas ich porážky a

- aby sa zabezpečili vhodné inšpekcie a kontroly bitúnkov,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 časti A ods. 1 písm. a) bodov i) a ii), ods. 2 písm. b) a písm. d) bodu i) prvej zarážky, ako aj z článkov 8, 9 a 18 ods. 2 smernice Rady 91/628/EHS z 19. novembra 1991 o ochrane zvierat počas prepravy, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 90/425/EHS a 91/496/EHS (Ú. v. ES L 340, s. 17; Mim. vyd. 03/012, s. 133), zmenenej a doplnenej nariadením Rady (ES) č. 806/2003 zo 14. apríla 2003 (Ú. v. EÚ L 122, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 126, ďalej len „smernica 91/628“), z odseku 7 písm. b) uvedeného v bode 48 kapitoly VII prílohy tejto smernice, a po 5. januári 2007 z článku 5 ods. 4, článku 6 ods. 1, článku 13 ods. 3 a 4, článku 15 ods. 1 a článkov 25 až 27 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc 64/432/EHS a 93/119/ES a nariadenia (ES) č. 1255/97 (Ú. v. EÚ L 3, 2005, s. 1), ako aj z článku 3, článku 5 ods. 1 písm. d), článku 6 ods. 1 a článku 8 smernice Rady 93/119/ES z 22. decembra 1993 o ochrane zvierat počas porážky alebo ich utratenia (Ú. v. ES L 340, s. 21; Mim. vyd. 03/015, s. 421), zmenenej a doplnenej nariadením č. 1/2005 (ďalej len „smernica 93/119“).

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

Smernica 91/628

- 2 Článok 5 časť A ods. 1 písm. a) body i) a ii) smernice 91/628 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby:

1. každý prepravca:

a) bol:

- i) registrovaný takým spôsobom, ktorý umožní príslušnému orgánu rýchlu identifikáciu osoby v prípade nedodržania požiadaviek tejto smernice;

- ii) krytý oprávnením platným pre všetky druhy prepravy stavovcov vykonávaných na jednom z území uvedených v prílohe 1 k smernici 90/675/EHS udeleným príslušným orgánom členského štátu, v ktorom bol podnik založený, alebo, ak sa to týka podniku založeného v tretej krajine, príslušným orgánom členského štátu únie podľa písomného záväzku osoby zodpovednej za prepravu, ktorá sa zaväzuje plniť požiadavky platných veterinárnych predpisov spoločenstva.“

3 Podľa článku 5 časti A ods. 2 písm. b) uvedenej smernice:

„Členské štáty zabezpečia, aby

...

2. prepravca:

...

- b) pre zvieratá uvedené v článku 1 ods. 1 písm. a), ktoré majú byť predmetom obchodu medzi členskými štátmi alebo majú byť vyvážané do tretích krajín a v prípadoch, ak dĺžka trvania cesty presiahne osem hodín, vypracoval plán prepravy v súlade so vzorom v kapitole VIII prílohy, ktorý bude počas cesty priložený k zdravotnému certifikátu a budú v ňom uvedené oddychové miesta a prekladiská.“

4 Článok 5 časť A ods. 2 písm. d) bod i) prvá zarážka tejto smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby

...

2. prepravca

- d) zabezpečil:

i) aby bol originál plánu prepravy uvedený v písmene b):

— správne zostavený a vyplnený príslušnými osobami v patričnom čase.“

5 Článok 8 smernice 91/628 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby v súlade so zásadami a pravidlami kontroly ustanovenými v smernici 90/425/EHS príslušné orgány preverili, či boli dodržané požiadavky tejto smernice, a to tak, že vykonajú nediskriminačné inšpekcie:

- a) dopravných prostriedkov a zvierat počas prepravy po ceste;
- b) dopravných prostriedkov a zvierat prichádzajúcich do miesta určenia;
- c) dopravných prostriedkov a zvierat na trhoch, v miestach odchodu, v oddychových miestach a prekladiskách;
- d) náležitostí sprievodných dokladov.

Také inšpekcie sa musia vykonávať na primeranej vzorke zvierat prepravovaných každý rok v každom členskom štáte a môžu sa vykonávať v tom istom čase, ako kontroly na iné účely.

Príslušný orgán v každom členskom štáte predloží Komisii každoročne správu, v ktorej uvedie počet inšpekcií vykonaných v predošlom kalendárnom roku v súvislosti s písmenami a), b), c) a d), vrátane podrobností o všetkých ohlásených porušeníach a o opatreniach, ktoré v dôsledku toho príslušný orgán prijal.

Okrem toho, ak má príslušný orgán členského štátu informácie, ktoré vedú k podozreniu o porušení, môže vykonávať kontroly aj počas prepravy zvierat na svojom území.

Tento článok neovplyvní kontroly vykonávané ako súčasť úloh uskutočňovaných nediskriminačným spôsobom orgánmi zodpovednými za všeobecné uplatňovanie právnych predpisov v členskom štáte.“

6 Podľa článku 9 ods. 1 uvedenej smernice:

„Ak sa počas prepravy zistí, že sa neplnia alebo nesplnili ustanovenia tejto smernice, kompetentný orgán v mieste, kde také zistenie bolo urobené, požiada osobu zodpovednú za dopravný prostriedok, aby prijala všetky opatrenia, ktoré kompetentný orgán pokladá za potrebné na zabezpečenie blaha zvierat, ktorých sa to týka.

V závislosti od okolností každého prípadu, môžu takéto opatrenia zahŕňať:

- a) dohodu, aby sa cesta ukončila alebo aby sa zvieratá vrátili do miesta odchodu, pokiaľ je to možné, najkratšou cestou, za predpokladu, že tento postup im nespôsobí zbytočné utrpenie;
- b) dohodu, aby sa zvieratám poskytlo vhodné ustajnenie s patričnou starostlivosťou, pokiaľ sa problém nevyrieši;
- c) dohodu o humánnom zabití týchto zvierat. Miesto určenia a využitie jatkových trupov sa bude riadiť ustanoveniami stanovenými v smernici 63/433/EHS.“

7 Článok 18 ods. 2 tejto smernice stanovuje:

„V prípade opakovaných porušení tejto smernice alebo porušenia, ktoré predstavuje závažné utrpenie pre zvieratá, členský štát bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek iné stanovené sankcie, prijme opatrenia potrebné na nápravu zistených nedostatkov, vrátane pozastavenia alebo dokonca odobratia oprávnenia uvedeného v článku 5A ods. 1 písm. a) bod ii).

Členské štáty pri transponovaní ustanovení do svojich vnútroštátnych predpisov stanovujú opatrenia, ktoré prijímajú na nápravu zistených nedostatkov.“

- 8 V bode 48 prílohy smernice 91/628 „Intervaly na napájanie a kŕmenie, dĺžka trvania cesty a prestávky na odpočinok“ sa nachádza odsek 7 písm. b), ktorý stanovuje:

„V prípade prepravy po mori pravidelným a priamym spojom medzi dvomi zemepisnými bodmi spoločenstva na vozidlách naložených na plavidlá bez vyloženia zvierat musia zvieratá odpočívať počas 12 hodín po vyložení v cieľovom prístave alebo v jeho bezprostrednej blízkosti, pokiaľ [ibaže — *neoficiálny preklad*] je dĺžka trvania po mori taká, že plavbu je možné zahrnúť do všeobecnej schémy bodov 2 až 4 [uvedeného bodu 48].“

Smernica 93/119

- 9 Článok 3 smernice 93/119 stanovuje:

„Zvieratá budú počas presunu, ustajnenia, znehybnenia, omráčenia, jatočnej porážky alebo utratenia ušetrené akéhokoľvek vzrušenia, bolesti alebo utrpenia, ktorým sa možno vyhnúť.“

- 10 Článok 5 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Nepárnokopytníky, prežúvavce, ošípané, králiky a hydina privezené na bitúnok na utratenie budú:

...

d) vykresené v súlade s ustanoveniami prílohy D.“

11 Podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice:

„Nástroje, pomôcky na znehybnenie a iné vybavenie a pracovné prostriedky používané na omráčenie alebo usmrcovanie [utratenie — *neoficiálny preklad*] musia byť navrhnuté, konštruované, udržiavané a používané takým spôsobom, ktorý umožňuje dosiahnuť rýchle a účinné omráčenie alebo utratenie v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia [tejto smernice — *neoficiálny preklad*]. Príslušný úrad skontroluje, či nástroje, pomôcky na znehybnenie a iné vybavenie používané na omračovanie alebo utratenie spĺňajú hore uvedené zásady a bude ich kontrolovať pravidelne, aby sa ubezpečil, že sú v dobrom stave a umožňujú, aby sa dosiahol uvedený cieľ.“

12 Článok 8 smernice 93/119 stanovuje:

„Za vykonávanie inšpekcií a kontrol na bitúnkoch bude zodpovedný príslušný úrad, ktorý bude mať kedykoľvek voľný prístup do všetkých častí bitúnkov, aby zistil zhodu s týmto nariadením [touto smernicou — *neoficiálny preklad*]. Takéto inšpekcie a kontroly sa však môžu vykonávať v tom istom čase, ako kontroly vykonávané na iné účely.“

Konanie pred podaním žaloby

- 13 Potravinový a veterinárny úrad Generálneho riaditeľstva pre zdravie a ochranu spotrebiteľa Európskej komisie (ďalej len „PVÚ“) uskutočnil v Grécku od roku 1998 misie, aby zistil účinnosť uplatňovania ustanovení Spoločenstva v oblasti ochrany zvierat, najmä počas ich prepravy a porážky.
- 14 V rámci viacerých misií uskutočnených v rokoch 1998 až 2006 PVÚ konštatoval, že uvedené ustanovenia Spoločenstva neboli dodržané. Komisia sa opiera najmä o misie č. 8729/2002 od 18. do 20. novembra 2002, č. 9002/2003 od 13. do 17. januára 2003, č. 9176/2003 od 21. do 25. júla 2003, č. 9211/2003 od 15. do 19. septembra 2003 a č. 7273/2004 od 4. do 8. októbra 2004.
- 15 Dňa 13. júla 2005 Komisia zaslala Helénskej republike výzvu týkajúcu sa nevhodného uplatňovania a vykonania viacerých ustanovení smerníc 91/628 a 93/119, ako aj článku 10 ES, na ktorú tento členský štát odpovedal listom z 20. septembra 2005.
- 16 Po niekoľkých výmenách informácií a po misii č. 8042/2006, ktorá sa uskutočnila v období od 21. februára do 1. marca 2006, vydala Komisia 4. júla 2006 odôvodnené stanovisko, v ktorom vyzvala Helénsku republiku, aby prijala potrebné opatrenia na dosiahnutie súladu s uvedeným stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia. Tento členský štát odpovedal 8. septembra 2006.
- 17 V období od 4. do 15. septembra 2006 vykonal PVÚ ďalšiu misiu č. 8167/2006, aby overil dodržiavanie ustanovení Spoločenstva v oblasti ochrany zvierat a vo svojej správe potvrdil porušenia a nedostatky, ktoré boli v tejto oblasti už predtým zistené.

18 Za týchto okolností sa Komisia rozhodla podať túto žalobu.

O žalobe

O prípustnosti

Argumentácia účastníkov konania

19 Helénska republika spochybňuje komplexný prístup, ktorý Komisia uplatňuje vo svojej žalobe. Domnieva sa, že táto žaloba, ktorá je celkovo nepresná, má byť vyhlásená za neprípustnú.

20 Vo všeobecnosti tvrdí, že Komisia neuvádza konkrétne skutočnosti a nepredkladá dôkazy, ktoré by umožňovali určiť pri každom uvádzanom nesplnení povinnosti situáciu, ktorá existovala v deň uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku. Tento členský štát sa však domnieva, že aby bolo možné pristúpiť k súdnemu posúdeniu predmetných skutočností pri dodržaní jeho práva na obranu, mala Komisia uviesť primerané množstvo konkrétnych skutočností, ktoré by vzhľadom na svoju povahu preukázali jednak uvádzané porušenie práva Spoločenstva a jednak trvanie tohto porušenia, a to aspoň do uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku.

21 Komisia sa naopak domnieva, že otázku dodržiavania právnej úpravy Spoločenstva v oblasti ochrany zvierat počas ich prepravy a porážky môže riešiť komplexne v rámci jedného konania. Nič nebráni tomu, aby uplatnila viacero dôvodov založených nie na izolovanom skutkovom zistení, ale na väčšom počte prípadov zistených PVÚ, ktoré

aktualizujú štruktúrované a zovšeobecnené porušenie povinností, ktoré Helénskej republike vyplývajú v oblasti ochrany zvierat počas ich prepravy a porážky.

- 22 Komisia sa domnieva, že žaloba, ktorou sa domáha, aby bolo určené, že Helénska republika si nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z ustanovení smerníc 93/119 a 91/628, a po 5. januári 2007, teda po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, z ustanovení nariadenia č. 1/2005, je prípustná.

Posúdenie Súdny dvorom

- 23 Pokiaľ ide o komplexný prístup Komisie, najprv treba uviesť, že Zmluva ES neobsahuje žiadne pravidlo brániace komplexnému riešeniu veľkého počtu situácií, na základe ktorých Komisia usudzuje, že členský štát si opakovane a dlhodobo neplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Spoločenstva, čím nie je dotknutá povinnosť Komisie znášať dôkazné bremeno, ktorú má v rámci konania podľa článku 226 (rozsudok z 26. apríla 2007, Komisia/Taliansko, C-135/05, Zb. s. I-3475, bod 20).
- 24 Ďalej treba uviesť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že hoci je uplatniteľná vnútroštátna právna úprava sama osebe v súlade s právom Spoločenstva, môže nesplnenie povinnosti vyplývať zo správnej praxe, ktorá toto právo porušuje, pokiaľ vykazuje určitý stupeň ustálenosti a všeobecnosti (pozri najmä rozsudky z 12. mája 2005, Komisia/Taliansko, C-278/03, Zb. s. I-3747, bod 13, a z 26. apríla 2007, Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 21).

- 25 Napokon treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol o prípustnosti žalôb podaných Komisiou v podobnom kontexte, najmä vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 6. októbra 2005, Komisia/Grécko (C-502/03), kde Komisia konkrétne uplatňovala štruktúrované a zovšeobecnené porušenie článkov 4, 8 a 9 smernice Rady 75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch (Ú. v. ES L 194, s. 39; Mim. vyd. 15/001, s. 23), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 91/156/EHS z 18. marca 1991 (Ú. v. ES L 78, s. 32; Mim. vyd. 15/002, s. 3), týmto členským štátom, alebo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 29. marca 2007, Komisia/Francúzsko (C-423/05), kde sa tiež uplatnilo porušenie tých istých článkov, ako aj článku 14 smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov (Ú. v. ES L 182, s. 1; Mim. vyd. 15/004, s. 228). Nič nebráni tomu, aby bol tento prístup prenesený do oblasti ochrany zvierat.
- 26 Z tohto dôvodu je komplexný prístup prijatý Komisiou v rámci tejto žaloby prípustný.
- 27 Pokiaľ ide o prípustnosť žalobných dôvodov týkajúcich sa ustanovení nariadenia č. 1/2005, ktoré od 5. januára 2005 zrušilo a nahradilo smernicu 91/628, teda po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, treba pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora musí byť existencia nesplnenia povinností v rámci žaloby založenej na článku 226 ES posúdená so zreteľom na právnu úpravu Spoločenstva účinnú ku koncu lehoty, ktorú Komisia určila členskému štátu na dosiahnutie súladu s jej odôvodneným stanoviskom (pozri najmä rozsudky z 10. septembra 1996, Komisia/Nemecko, C-61/94, Zb. s. I-3989, bod 42, a z 5. októbra 2006, Komisia/Belgicko, C-377/03, Zb. s. I-9733, bod 33).
- 28 Ako Súdny dvor už rozhodol a generálna advokátka takisto uviedla v bode 35 svojich návrhov, aj keď návrhy obsiahnuté v žalobe v zásade nemôžu byť rozšírené nad rámec nesplnení povinností uvádzaných vo výroku odôvodneného stanoviska a vo výzve, platí, že Komisia je oprávnená domáhať sa určenia nesplnenia povinností majúcich svoj pôvod v pôvodnej verzii aktu Spoločenstva, následne zmeneného alebo zrušeného, ktoré nové ustanovenia aktu Spoločenstva zachovali (pozri v tejto súvislosti rozsudky z 9. novembra 1999, Komisia/Taliansko, C-365/97, Zb. s. I-7773, bod 36, a z 12. júna 2003, Komisia/Taliansko, C-363/00, Zb. s. I-5767, bod 22). Naopak, predmet sporu nemožno rozšíriť na povinnosti vyplývajúce z nových ustanovení, ktoré nemajú svoj ekvivalent v pôvodnej verzii dotknutého aktu, pretože dôjde k porušeniu podstatných

formálnych náležitostí riadneho konania o nesplnení povinnosti (pozri najmä rozsudok z 12. júna 2003, Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 22).

- 29 Z tohto dôvodu sú návrhy obsiahnuté v žalobe Komisie, na základe ktorých má byť určené, že Helénska republika si nesplnila povinnosti vyplývajúce z ustanovení nariadenia č. 1/2005, v zásade prípustné, ak sú povinnosti v nariadení č. 1/2005 analogické s povinnosťami vyplývajúcimi zo smernice 91/628.
- 30 Treba však uviesť, že Komisia v odpovedi na otázku položenú počas ústnej časti konania spresnila, že predmetná žaloba o nesplnenie povinnosti sa má vykladať tak, že sa v skutočnosti týka len ustanovení smernice 91/628, a nie ustanovení nariadenia č. 1/2005, ktoré uvádza len preto, aby preukázala, že prax gréckych orgánov má trvalý charakter.
- 31 Za týchto podmienok treba obmedziť posúdenie Súdnyim dvorom len na dôvodnosť výhrad týkajúcich sa ustanovení smernice 91/628.

O výhradách uplatňovaných Komisiou

- 32 Na úvod je vhodné pripomenúť, že v rámci konania o nesplnení povinnosti podľa článku 226 ES je úlohou Komisie, aby preukázala existenciu uplatňovaného nesplnenia povinnosti. Komisia musí predložiť Súdnemu dvoru podklady potrebné na preverenie existencie tohto nesplnenia povinnosti, pričom sa nemôže oprieť len o nejaký

predpoklad (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. mája 1982, Komisia/Holandsko, 96/81, Zb. s. 1791, bod 6, a z 26. apríla 2007, Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 26).

33 Ak Komisia poskytla dostatok dôkazov umožňujúcich preukázať vecnú správnosť skutkových okolností, ku ktorým došlo na území žalovaného členského štátu, je na tomto členskom štáte, aby podstatným spôsobom a detailne namietal takto predložené údaje a následky, ktoré z toho plynú (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. septembra 1988, Komisia/Grécko, 272/86, Zb. s. 4875, bod 21, a z 9. novembra 1999, Komisia/Taliansko, už citovaný, body 84 a 86).

34 Na účely preukázania dôvodnosti svojej žaloby sa Komisia v prejednávanej veci opiera o zistenia uskutočnené počas misíí č. 8729/2002, č. 9002/2003, č. 9176/2003, č. 9211/2003, č. 7273/2004, č. 8042/2006 a č. 8167/2006.

35 Z tohto dôvodu je potrebné v prípade každej výhrady overiť, či sú uvedené zistenia spôsobilé preukázať v súlade s judikatúrou uvedenou v bode 32 tohto rozsudku nesplnenie povinností vyplývajúcich z práva Spoločenstva.

O výhrade založenej na porušení článku 5 časti A ods. 1 písm. a) bodu i) a ii) smernice 91/628

— Argumentácia účastníkov konania

36 Na základe zistení PVÚ v priebehu misíí č. 7273/2004 a č. 8042/2006 sa Komisia domnieva, že Helénska republika neprijala opatrenia potrebné na to, aby bol každý

prepravca zvierat krytý oprávnením vydaným príslušným orgánom a registrovaný spôsobom, ktorý príslušnému orgánu umožní jeho rýchlu identifikáciu v prípade nedodržania požiadaviek ochrany zvierat počas prepravy.

- 37 Komisia zdôrazňuje, že v rámci misie č. 7273/2004 inšpektori PVÚ zistili, že niektorí prepravcovia nemali oprávnenie alebo mali oprávnenie, ktorého platnosť uplynula. Okrem toho z misie č. 8042/2006 vyplýva, že napriek niekoľkým zlepšeniam neboli právne predpisy týkajúce sa oprávnenia a identifikácie prepravcov dodržiavané v dostatočnej miere. Komisia zdôrazňuje, že hoci boli k dispozícii zoznamy prepravcov, tieto zoznamy neboli vždy aktualizované. Okrem toho dodáva, že tieto zoznamy sú neúplné z toho dôvodu, že neobsahujú údaje o povrchovej ploche vozidiel.
- 38 Helénska republika v zásade tvrdí, že o zistenie jedného neplatného oprávnenia v priebehu misie č. 7273/2004, ktoré bolo izolovaným prípadom, nemožno opierať posúdenie týkajúce sa uznania nedostatočnosti samotného systému, navyše neplatnosť tohto oprávnenia už predtým konštatoval príslušný vnútroštátny orgán.
- 39 Okrem toho tento členský štát tvrdí, že smernica nestanovuje, že registre prepravcov majú obsahovať údaje týkajúce sa písomného záväzku prepravcov dodržiavať požiadavky uvedenej smernice alebo miesta naloženia zvierat. Komisia sa v tejto súvislosti domnieva, že toto tvrdenie je v rozpore so znením článku 5 časti A ods. 1 písm. a) bodu i) a ii) smernice 91/628.
- 40 Helénska republika okrem toho tvrdí, že prijala opatrenia s cieľom zabezpečiť dodržiavanie právnej úpravy Spoločenstva. Podľa nej skutočnosť, že príslušné regionálne orgány boli informované o odporúčaní inšpektorov Spoločenstva a že sa usporiadali semináre pre prepravcov a sprievodcov, ako aj pre veterinárov, treba

považovať za pozitívny prvok, ktorý preukazuje neustálu snahu gréckych orgánov o správne uplatňovanie právnej úpravy Spoločenstva.

- 41 Komisia však odpovedá, že hoci usporiadanie seminárov predstavuje pozitívne opatrenie, stále platí, že toto opatrenie nemôže nahradiť úradné kontroly uskutočňované vnútroštátnymi orgánmi v súlade s právnou úpravou Spoločenstva.

— Posúdenie Súdnym dvorom

- 42 Pokiaľ ide o tvrdenie, že zoznamy prepravcov sú neúplné z toho dôvodu, že neobsahujú údaje o povrchovej ploche vozidiel, je potrebné uviesť, že zo znenia článku 5 časti A ods. 1 písm. a) smernice 91/628 vôbec nevyplýva, že takéto informácie možno vynútiť.

- 43 Toto tvrdenie preto nemožno prijať.

- 44 Pokiaľ ide o tvrdenie, že zoznamy prepravcov nie sú vždy aktualizované, treba konštatovať, že toto tvrdenie nie je z dôvodu svojej nepresnosti v súlade s judikatúrou uvedenou v bode 32 tohto rozsudku, podľa ktorej je úlohou Komisie, aby preukázala existenciu uplatňovaného nesplnenia povinnosti a predložila Súdnemu dvoru podklady potrebné na to, aby preveril existenciu tohto nesplnenia povinnosti.

- 45 V prípade neexistencie upresnení, najmä pokiaľ ide o počet dotknutých zoznamov alebo celkový počet kontrolovaných zoznamov, samotná skutočnosť, že niektoré zoznamy prepravcov nie sú aktuálne, nestačí na preukázanie, že Helénska republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 časti A ods. 1 písm. a) bodu i) a ii) smernice 91/628.
- 46 V každom prípade, tak ako uviedla generálna advokátka v bode 54 svojich návrhov, sa zdá, že nemožno konštatovať, že grécke orgány rozvinuli ustálenú a pretrvávajúcu správnu prax, keďže dôkazy uvedené Komisiou na podporu tejto výhrady sa týkajú zistení uskutočnených v priebehu roku 2006 a nie dlhšieho obdobia, v priebehu ktorého by sa takáto prax mohla rozvinúť.
- 47 Pokiaľ ide o tvrdenie, že niektorí prepravcovia nemali oprávnenie alebo mali oprávnenie, ktorého platnosť uplynula, treba konštatovať, že toto tvrdenie nemožno prijať, lebo nie je v súlade s judikatúrou uvedenou v bode 32 tohto rozsudku.
- 48 Komisia neuvádza žiadne spresnenie, najmä pokiaľ ide o počet prepravcov, ktorí nemali oprávnenie alebo mali oprávnenie, ktorého platnosť uplynula, ani pokiaľ ide o počet prepravcov, ktorých sa týkali kontroly.
- 49 Z toho vyplýva, že tvrdenie Komisie nedokazuje existenciu ustálenej a pretrvávajúcej správnej praxe, ktorá je v rozpore s povinnosťami, ktoré Helénskej republike vyplývajú z článku 5 časti A ods. 1 písm. a) smernice 91/628.
- 50 Vzhľadom na uvedené je potrebné považovať výhradu založenú na porušení článku 5 časti A ods. 1 písm. a) bodu i) a ii) smernice 91/628 za nedôvodnú.

O výhrade založenej na porušení článku 5 časti A ods. 2 písm. a) a d) bodu i) prvej zarážky, ako aj článku 8 prvého odseku písm. b) a d) a článku 9 smernice 91/628

— Argumentácia účastníkov konania

- 51 Komisia vytyka Helénskej republike, že neprijala opatrenia potrebné na to, aby príslušné orgány vykonávali povinné kontroly plánov prepravy, a tým nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 časti A ods. 2 písm. b) a d) bodu i) prvej zarážky, z článku 8 prvého odseku písm. b) a d), ako aj z článku 9 smernice 91/628.
- 52 Komisia uvádza, že v priebehu misií č. 9002/2003 a č. 7273/2004 konštatovali inšpektori PVÚ nezrovnalosti v určitých plánoch prepravy, ktoré príslušné grécke orgány neodhalili. Konkrétne, dĺžka prepravy uvedená vo väčšine kontrolovaných plánov prepravy zvierat určených na porážku, ktoré sa prepravovali z iných členských štátov, bola nelogická a neuskutočiteľná.
- 53 Helénska republika však odpovedá, že obežníkom v roku 2003 (ďalej len „obežník z roku 2003“) zaviedla vhodný systém na kontrolu informácií uvedených v plánoch prepravy. Okrem toho tvrdí, že ak sú plány prepravy vyhotovené príslušnými orgánmi iných členských štátov, príslušným orgánom krajiny určenia neprináleží overovať platnosť údajov uvedených v týchto plánoch prepravy, ani kritériá, na ktoré prihliadal orgán, ktorý tento plán povolil. Podľa názoru Helénskej republiky je možné overovať len dodržiavanie týchto plánov.
- 54 Komisia odpovedá, že na rozdiel od toho, čo tvrdí tento členský štát, je účelom kontrol plánov prepravy, ktoré sú sprievodným dokladom, dodržiavanie požiadaviek

smernice 91/628. Z tohto dôvodu je potrebné kontrolovať nielen existenciu plánu prepravy alebo informácie, ktoré obsahuje, ale aj zákonnosť prepravy vzhľadom na pravidlá vhodnej starostlivosti o zvieratá.

- 55 Komisia zdôrazňuje, že toto tvrdenie potvrdzuje najmä článok 9 ods. 1 smernice 91/628, ktorý stanovuje opatrenia, ktoré majú byť prijaté, ak sa počas prepravy zvierat zistí, že sa neplnia požiadavky uvedenej smernice. Podľa nej je teda zrejmé, že jednoduché overenie informácií uvedených v plánoch prepravy nepredstavuje kontrolu v súlade s požiadavkami stanovenými v smernici 91/628.
- 56 Pokiaľ ide o tvrdenie Helénskej republiky týkajúce sa systému, ktorý bol zavedený obežníkom z roku 2003, Komisia sa domnieva, že toto tvrdenie je spochybnené veľkým počtom zistení, ktoré urobili inšpektori PVÚ na mieste, z ktorých vyplýva, že tieto kontroly boli neuspokojivé.

— Posúdenie Súdnyim dvorom

- 57 Táto výhrada sa člení na tri časti.
- 58 Pokiaľ ide o časť výhrady týkajúcej sa nedodržania článku 5 časti A ods. 2 písm. b) smernice 91/658, ktorý stanovuje, že členské štáty majú zabezpečiť, aby každý prepravca vypracoval plán prepravy, zo spisu predloženému Súdnyim dvoru nevyplýva, že Komisia predložila dôkazy, ktoré by preukazovali, že prepravcovia nevypracovali plán prepravy tak, ako im ukladá článok 5 časť A ods. 2 písm. b) smernice 91/628.

- 59 Keďže Komisia nepredložila v súlade s judikatúrou uvedenou v bode 32 tohto rozsudku Súdneho dvoru dôkazy potrebné na to, aby preveril existenciu nesplnenia povinnosti v tejto oblasti, túto časť výhrady treba zamietnuť.
- 60 Pokiaľ ide o časť výhrady týkajúcej sa porušenia článkov 5 časti A ods. 2 písm. b) bodu i) prvej zarážky a článku 8 prvého odseku písm. b) a d) smernice 91/628, treba pripomenúť, že z uvedeného článku 5 časti A ods. 2 písm. b) bodu i) prvej zarážky vyplýva, že členské štáty kontrolujú, či prepravca zabezpečil, že plán prepravy obsahuje všetky náležitosti uvedené v kapitole VIII prílohy smernice 91/628 a je správne zostavený a vyplnený. Ďalej treba uviesť, že z článku 8 prvého odseku písm. b) a d) smernice 91/628 vyplýva, že členské štáty vykonávajú nediskriminačné inšpekcie dopravných prostriedkov a zvierat prichádzajúcich do miesta určenia a náležitostí sprievodných dokladov.
- 61 V tejto veci dôkazy predložené Komisiou preukazujú najmä, že doklady, ktoré sprevádzali zvieratá v priebehu prepravy v rámci Helénskej republiky, neobsahovali údaje o okamihu odchodu a že inšpektori PVÚ zistili nezrovnalosti v dokladoch, ktoré príslušné vnútroštátne orgány už kontrolovali. Komisia v tejto súvislosti spresnila, že kópie zdravotných certifikátov a plánov prepravy, ktoré sprevádzali zvieratá pochádzajúce zo Španielska, Francúzska a Holandska, určené na porážku v Helénskej republike, boli nepresné a neobsahovali mnohé dôležité informácie. Ďalej, podľa zistení PVÚ, dĺžka trvania cesty uvedená vo väčšine plánov prepravy bola nelogická a neuskutočniteľná. Komisia uviedla ako príklad plán prepravy, v ktorom nebola poskytnutá informácia o oddychu v priebehu cesty medzi zastávkou na juhu Talianska a miestom určenia v Helénskej republike.
- 62 Zo správy o misii č. 8042/2006 okrem toho vyplýva, že v oblasti Kilkis príslušné vnútroštátne orgány spresnili, že nevykonali žiadnu kontrolu plánov prepravy a v oblasti Thesprotia príslušné miestne orgány zadržali pôvodné plány prepravy a nevrátili ich prepravcom, ktorí ich mali doručiť príslušným orgánom miesta pôvodu. Okrem toho v meste Patras príslušné vnútroštátne orgány kontrolovali plány prepravy len po prístav,

ale nie zvyšnú časť cesty až do miesta určenia, takže príslušné vnútroštátne orgány nezistili, že dĺžka plavby v mnohých prípadoch prepravy určenej na ostrovy Lesbos a Chios presahovala povolenú dĺžku.

- 63 Zo všetkých spresnení poskytnutých Komisiou vyplýva, že napriek zavedeniu vhodného systému na kontrolu informácií uvedených v plánoch prepravy prostredníctvom obežníka z roku 2003 sa kontroly neuskutočnili vo všetkých prefektúrach. Príslušné orgány teda nemohli vykonať povinné kontroly dopravných prostriedkov stanovené v článku 8 prvom odseku písm. b) a d) smernice 91/628. Z týchto spresnení ďalej vyplýva, že aj keď boli kontroly vykonané, príslušné orgány v plánoch prepravy mnohokrát neodhalili podstatné nezrovnalosti.
- 64 Je preto potrebné dospieť k záveru, že dôkazy, ktoré predložila Komisia na podporu svojich výhrad a ktoré sa týkajú rokov 2003 a 2006, preukazujú v súlade s judikatúrou uvedenou v bode 32 tohto rozsudku, že Helénska republika neprijala opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s povinnosťami, ktoré jej vyplývajú z článku 5 časti A ods. 2 písm. b) a d) bodu i) prvej zarážky a z článku 8 prvého odseku písm. b) a d) smernice 91/628.
- 65 Tento záver nespochybňuje ani tvrdenie Helénskej republiky, podľa ktorého, ak sú plány prepravy vyhotovené príslušnými orgánmi iných členských štátov, môžu grécke orgány kontrolovať len dodržiavanie týchto plánov, a nie platnosť údajov, ktoré sú v nich uvedené.
- 66 Tak ako Komisia správne uviedla, účelom kontroly plánov prepravy je zabezpečiť správne dodržiavanie požiadaviek smernice 91/628. Kontrola sa teda nemôže obmedziť len na kontrolu existencie plánu prepravy alebo kontrolu údajov, ktoré sú v ňom uvedené, ale zahŕňa aj overenie, či sa preprava zvierat deje spôsobom zlučiteľným s právnou úpravou Spoločenstva o ochrane zvierat počas prepravy.

- 67 Za týchto podmienok samotná kontrola údajov uvedených v pláne prepravy nestačí na splnenie povinností vyplývajúcich zo smernice 91/628.
- 68 Z uvedeného vyplýva, že časť výhrady týkajúcej sa nedodržania článku 5 časti A ods. 2 písm. b) a d) bodu i) prvej zarážky a článku 8 prvého odseku písm. b) a d) smernice 91/628 je dôvodná.
- 69 Pokiaľ ide o časť výhrady týkajúcej sa nedodržania článku 9 smernice 91/628, ktorý ukladá členským štátom prijať všetky opatrenia, ktoré pokladá za potrebné na zabezpečenie blaha zvierat v prípade nezrovnalostí, treba uviesť, že Komisia nepredložila žiaden dôkaz, že príslušné orgány pri zistení nedodržania ustanovení smernice 91/628 nekonali primerane.
- 70 Preto nemožno túto časť výhrady prijať.

O výhrade založenej na porušení odseku 7 písm. b) uvedeného v bode 48 kapitoly VII prílohy smernice 91/628

— Argumentácia účastníkov konania

- 71 Komisia vytýka Helénskej republike, že nezriadila v gréckych prístavoch pre trajekty alebo blízko nich oddychové miesta, na ktorých môžu zvieratá odpočívať aspoň 12 hodín po vykládke z plavidiel, keď dĺžka prepravy po mori prekračuje 29 hodín.

- 72 Komisia najmä zdôrazňuje, že v prístave Igoumenitsa bolo zistené, že takéto miesta existovali, ale nebolo možné ich na tento účel použiť, pretože chýbalo povolenie príslušných orgánov.
- 73 Helénska republika v prvom rade tvrdí, že Komisia neuviedla žiaden konkrétny príklad prekročenia 29-hodinovej dĺžky prepravy. Následne uvádza, že odsek 7 písm. b) uvedený v bode 48 prílohy smernice 91/628 neukladá členským štátom povinnosť zriadiť oddychové miesta alebo vhodné zastávky, na ktorých môžu zvieratá odpočívať aspoň 12 hodín, pretože túto povinnosť majú len prepravcovia. Ďalej sa tento členský štát domnieva, že v žiadnom prípade neexistuje povinnosť zriadiť takéto miesta, pretože preprava medzi akýmkoľvek gréckym prístavom pre trajekty a prístavom pre trajekty v inom členskom štáte nikdy neprekročí 29 hodín. V tejto súvislosti uvádza, že dĺžka prepravy medzi prístavom Bari (Taliansko) a prístavom Igoumenitsa, ktorý je hlavným tranzitným gréckym prístavom, neprekročí 10 až 11 hodín, pričom dĺžka prepravy medzi prístavom Bari a prístavom Patras neprekročí 15 hodín.
- 74 Komisia však všetky tieto tvrdenia spochybňuje. Jednak uvádza, že z doslovného znenia ods. 7 písm. b) jasne vyplýva, že členské štáty sú povinné zabezpečiť oddychové miesta pre zvieratá. Ďalej sa domnieva, že tvrdenie Helénskej republiky, podľa ktorého preprava medzi akýmkoľvek gréckym prístavom pre trajekty a prístavom pre trajekty v inom členskom štáte nikdy neprekračuje 29 hodín, nezodpovedá skutočnosti.

— Posúdenie Súdnyh dvorom

- 75 Je vhodné pripomenúť, že podľa odseku 7 písm. b) uvedeného v bode 48 kapitoly VII prílohy smernice 91/628 v prípade prepravy po mori pravidelným a priamym spojom medzi dvomi zemepisnými bodmi Spoločenstva na vozidlách naložených na plavidlá bez vyloženia zvierat musia zvieratá v zásade odpočívať počas 12 hodín po vyložení

v cieľovom prístave alebo v jeho bezprostrednej blízkosti (pozri v tejto súvislosti rozsudok z 9. októbra 2008, Interboves, C-277/06, Zb. s. I-7433, bod 27).

- 76 Hoci toto ustanovenie výslovne nestanovuje, že členské štáty majú povinnosť zabezpečiť v prístavoch oddychové miesta pre zvieratá, táto povinnosť je súčasťou požiadavky, aby zvieratá odpočívali počas 12 hodín po vyložení v cieľovom prístave alebo v jeho bezprostrednej blízkosti. Prepravcovia totiž nemôžu dodržať 12-hodinový odpočinok, ak členské štáty nezabezpečia, aby na tento účel existovali oddychové miesta.
- 77 Treba teda uviesť, že Helénska republika má povinnosť zabezpečiť takéto oddychové miesta v gréckych prístavoch alebo v ich bezprostrednej blízkosti.
- 78 V predmetnej veci nie je spochybnené, že po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku neexistovali vo väčšine gréckych prístavov oddychové miesta pre zvieratá.
- 79 Je nutné domnievať sa, že Helénska republika si tým, že neprijala vhodné opatrenia na zabezpečenie miest, ktoré umožňujú oddych zvierat po ich vyložení z plavidiel v prístavoch pre trajekty alebo v ich blízkosti, nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z odseku 7 písm. b) bodu 48 kapitoly VII prílohy smernice 91/628.
- 80 Tento záver nemožno spochybníť tvrdením Helénskej republiky, podľa ktorého neexistovala povinnosť zriadiť takéto miesta, pretože preprava medzi akýmkoľvek gréckym prístavom pre trajekty a prístavom pre trajekty v inom členskom štáte nikdy neprekračuje 29 hodín.

- 81 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor v už citovanom rozsudku *Interboves* spresnil, že takzvané pravidlo „14 + 1 + 14“ uvedené v bode 48 ods. 4 písm. d) prílohy smernice 91/628 sa má chápať v tom zmysle, že povoľuje maximálnu 28-hodinovú dĺžku trvania prepravy prerušenú minimálne hodinovou prestávkou na odpočinok. Preto je potrebné zohľadniť práve túto dĺžku.
- 82 Hoci dĺžka prepravy medzi Bari a hlavným gréckym tranzitným prístavom neprekračuje 10 alebo 11 hodín, nemožno vylúčiť, že zvieratá môžu byť prepravované z iných prístavov Spoločenstva, z ktorých bude preprava po mori trvať dlhšie. Okrem toho, ako správne uvádza generálna advokátka v bodoch 97 a 98 svojich návrhov, je možné, že v osobitných prípadoch stanovených v smernici 91/628 musia zvieratá odpočívať, hoci preprava po mori trvá kratšie ako 28 hodín.
- 83 S ohľadom na uvedené treba považovať výhradu založenú na porušení odseku 7 písm. b) uvedeného v bode 48 kapitoly VII prílohy smernice 91/628 za dôvodnú.

O výhrade založenej na porušení článku 8 smernice 91/628

— Argumentácia účastníkov konania

- 84 Komisia tvrdí, že zo správ o misii č. 9211/2003, č. 7273/2004 a č. 8042/2006 vyplýva, že Helénska republika neprijala opatrenia potrebné na zabezpečenie kontroly dopravných prostriedkov a zvierat v Grécku tak, aby sa predišlo protiprávnym formám prepravy zvierat po ceste.

- 85 Uvádza najmä, že niektoré grécke prefektúry ako Achája, Kilkis a Serres neplánovali vykonanie žiadnej takejto kontroly buď pre nedostatok zamestnancov, alebo preto, že takáto kontrola sa vykonala už v gréckych prístavoch. Zo správy o misii č. 9211/2003 ďalej vyplýva, že v gréckych oblastiach sa kontrola vykonáva len v prístavoch a na hraniciach, pričom sa nevykonáva žiadna iná kontrola v priebehu cesty. Komisia ďalej uvádza, že pilotný projekt, na základe ktorého sa ustanovili dodatočné kontroly, nezahŕňa niektoré prefektúry ako napríklad prefektúru v Thessalii, hoci v nej v rámci misie č. 9211/2003 boli zistené nezrovnalosti.
- 86 Grécka vláda tvrdí, že článok 8 smernice 91/628 sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ dôjde k porušeniu tohto ustanovenia, je potrebné preukázať úplnú neexistenciu kontrol týkajúcich sa ochrany zvierat počas ich prepravy.
- 87 V každom prípade sa tento členský štát domnieva, že uskutočnenie pilotného projektu, v rámci ktorého sa uskutočnili kontroly v určitých oblastiach zmiešanými jednotkami, ako aj ukladanie sankcií prepravcom a začatie rôznych konaní vzájomnej pomoci s niektorými členskými štátmi, preukazuje, že grécke orgány vykonávajú kontroly požadované právnou úpravou Spoločenstva.
- 88 Komisia odpovedá, že na to, aby bola kontrola dopravných prostriedkov a zvierat v súlade s ustanoveniami Spoločenstva, musí byť primeraná, dostatočná a účinná. Podľa Komisie kontroly plánov prepravy vykonané gréckymi orgánmi neboli natoľko primerané a účinné, aby predišli protiprávnym formám prepravy zvierat po ceste.

— Posúdenie Súdnym dvorom

- 89 Je potrebné pripomenúť, že podľa článku 8 prvého odseku písm. a) smernice 91/628 členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány preverili, či boli dodržané požiadavky tejto smernice, a to tak, že vykonajú nediskriminačné inšpekcie dopravných prostriedkov a zvierat počas prepravy po ceste. Druhý odsek uvedeného ustanovenia spresňuje, že tieto inšpekcie sa musia vykonávať na primeranej vzorke zvierat prepravovaných každý rok v každom členskom štáte.
- 90 V tejto súvislosti treba uviesť, že z dôkazov predložených Komisiou týkajúcich sa rokov 2003 až 2006 vyplýva, že viaceré prefektúry neplánovali kontrolovať dopravné prostriedky, a ak sa takéto kontroly uskutočnili, vykonávali sa len v prístavoch a pri prekročení hraníc, ale nie na cestách, ako ukladá článok 8 smernice 91/628.
- 91 Je preto potrebné dospieť k záveru, že Helénska republika si tým, že neprijala potrebné opatrenia na zabezpečenie vykonávania kontrol dopravných prostriedkov počas prepravy po ceste, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 8 smernice 91/628.
- 92 Tento záver nemožno spochybníť tvrdením Helénskej republiky, podľa ktorého uskutočnenie pilotného projektu, v rámci ktorého sa uskutočnili kontroly v určitých oblastiach zmiešanými jednotkami, ako aj ukládanie sankcií prepravcom a začatie rôznych konaní vzájomnej pomoci s niektorými členskými štátmi preukazuje, že grécke orgány vykonávajú kontroly požadované právnou úpravou Spoločenstva.
- 93 Treba konštatovať, že samotná existencia tohto projektu neumožnila zabezpečiť vykonanie týchto kontrol.

- 94 Z uvedeného vyplýva, že výhrada založená na porušení článku 8 prvého odseku písm. a) smernice 91/628 je dôvodná.

O výhrade založenej na porušení článku 18 ods. 2 smernice 91/628

— Argumentácia účastníkov konania

- 95 Komisia vytýka Helénskej republike, že na základe misií č. 9002/2003 a č. 9211/2003 neprijala vhodné opatrenia na stanovenie účinných, primeraných a odradzujúcich sankcií v prípade opakovaného a závažného porušenia ustanovení o ochrane zvierat počas ich prepravy.
- 96 Helénska republika však tvrdí, že Komisia nepredložila žiadnu konkrétnu skutočnosť na podporu svojich výhrad. V každom prípade tvrdí, že príslušné orgány ukladajú páchatelom účinné, primerané a odradzujúce sankcie a na preukázanie tejto skutočnosti prikladá zoznam rozhodnutí o uložení správnej pokuty, ktorý je priložený v bode 18 jej vyjadrenia k žalobe.

— Posúdenie Súdnyim dvorom

- 97 Je potrebné uviesť, že článok 18 ods. 2 smernice 91/628 zaväzuje členské štáty, aby v prípade opakovaných porušení tejto smernice alebo porušenia, ktoré predstavuje závažné utrpenie pre zvieratá, prijali opatrenia potrebné na nápravu zistených nedostatkov.

- 98 Komisia sa snaží preukázať neúčinnosť systému zavedeného Helénskou republikou tým, že uvádza, že základné kontroly sú slabé, počet písomných upozornení je obmedzený a konania o uplatňovaní sankcií sú problematické. V správe o misii PVÚ č. 9211/2003 sa uvádza, že v roku 2002 bolo pri 26 porušeníach udelených deväť ústnych upozornení, šesťnásť písomných upozornení a jedna správna pokuta. Okrem toho v priebehu roku 2001 a roku 2002 nedošlo k žiadnemu pozastaveniu alebo odobratiu oprávnenia na prepravu. Uvedená správa tiež uvádza, že boli navrhnuté štyri peňažné sankcie vo výške 3 000 eur za porušenia spáchané v jednej oblasti, ale k ich uloženiu nedošlo.
- 99 Ako správne uvádza generálna advokátka v bode 141 svojich návrhov, zistenia uvedené v týchto správach nie sú vzhľadom na svoj nepresný a všeobecný charakter spôsobilé preukázať, že Helénska republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 18 ods. 2 smernice 91/628.
- 100 Komisia nepredložila žiaden dôkaz, ani pokiaľ ide o opakovanie porušení, ani pokiaľ ide o závažnosť utrpenia, ktoré zvieratá znášajú v súvislosti s týmito porušeniami. Vzhľadom na absenciu týchto prvkov nemožno rozhodnúť, že bol porušený článok 18 ods. 2 smernice 91/628.
- 101 Za týchto podmienok treba zamietnuť výhradu založenú na porušení článku 18 ods. 2 smernice 91/628.

O výhrade založenej na porušení článku 3, článku 5 ods. 1 písm. d) a článku 6 ods. 1 smernice 93/119

— Argumentácia účastníkov konania

- 102 Komisia vytýka Helénskej republike, že neprijala vhodné opatrenia na zabezpečenie dodržiavania pravidiel týkajúcich sa omračovania zvierat počas ich porážky.
- 103 Komisia uvádza, že v priebehu misií č. 9002/2003 a č. 7273/2004 PVÚ zistil, že v určitých navštívených bitúnkoch bola kontrola omračovania ošípaných a oviec nedostatočná, a že v dôsledku toho bolo možné, že zvieratá neboli v rozpore so smernicou 93/119 omráčené účinným spôsobom. Rovnako bolo zistené, že v rozpore s prílohou D ods. 1 tejto smernice boli intervaly medzi omráčením a vykrcením príliš dlhé, takže zvieratá mohli nadobudnúť v priebehu vykrcenia vedomie.
- 104 Komisia okrem toho tvrdí, že PVÚ znovu zistil nedostatky týkajúce sa omračovania zvierat v rámci misie č. 8042/2006. Inšpektori PVÚ zistili najmä nedostatočnú údržbu zariadení na omráčenie, zlé fungovanie týchto zariadení, absenciu primeranej podpory a neprimerané intervaly medzi omráčením a vykrcením.
- 105 Helénska republika sa opätovne domnieva, že Komisia zakladá svoje tvrdenia len na pochybnostiach a predpokladoch a nepredložila žiaden konkrétny príklad porušenia právnej úpravy Spoločenstva.

- 106 Tento členský štát tvrdí, že zistené nedostatky sú v každom prípade minimálne a týkajú sa izolovaných prípadov, ktoré boli riadne sankcionované. Okrem toho sa domnieva, že tieto nedostatky boli napravené existenciou priebežného vzdelávania a poskytnutím informácií určených najmä veterinárom.
- 107 Vo svojej replike Komisia v zásade upozorňuje, že na rozdiel od postoja Helénskej republiky, nie je podstatné vedieť, či v bitúnkoch, ktoré boli kontrolované, boli zvieratá úplne umŕtvené. Naopak je potrebné zistiť, či je zariadenie potrebné na omráčenie a utratenie používané rýchlym a účinným spôsobom tak, aby prípadne umožnilo ušetriť zvieratá utrpenia v súlade s ustanoveniami článku 6 ods. 1 smernice 93/119.

— Posúdenie Súdnyim dvorom

- 108 Treba pripomenúť, že účelom článku 3, článku 5 ods. 1 písm. d) a článku 6 ods. 1 smernice 93/119 je ušetriť zvieratá určené na využitie človekom akéhokoľvek vzrušenia, bolesti alebo utrpenia. Konkrétne článok 3 tejto smernice ukladá povinnosť ušetriť zvieratá utrpenia, ktorému sa možno vyhnúť pred a počas ich porážky. Smernica 93/119 tiež vo svojich článkoch 5 ods. 1 písm. d) a 6 ods. 1 stanovuje, že zvieratá budú vykŕmené rýchlo a účinne a že nástroje na omráčenie alebo utratenie musia byť dobre udržiavané a používané účinným spôsobom.
- 109 V predmetnej veci však dôkazy predložené Komisiou zhrnuté v bodoch 153 až 155 návrhov generálnej advokátky najmä ukazujú, že hoci v troch bitúnkoch, ktoré navštívili inšpektori PVÚ, bolo zariadenie na omráčenie zvierat a jeho údržba v zásade v súlade s ustanoveniami Spoločenstva, v jednom z týchto bitúnkov neboli ošipané účinne omráčené prístrojom, ktorý vyvoláva elektrošok. Ďalej sa prejavili ďalšie problémy pri omračovaní zvierat. V jednom z bitúnkov trvalo znehybnenie, omráčenie a vykŕmenie

troch kráv hodinu. Okrem toho interval medzi omráčením a porážkou dvoch kusov hovädzieho dobytku bol 120 sekúnd, a preto je možné, že zvieratá nadobudli vedomie. Aj pri porážke oviec bol interval medzi omráčením a porážkou natoľko dlhý (37 sekúnd), že zvieratá mohli nadobudnúť vedomie.

- 110 Zo správy o misii č. 7273/2004 takisto vyplýva, že v jednom bitúnku v oblasti Fthiotida chýbalo zariadenie na napájanie zvierat v priestoroch na ich dočasné ustajnenie a podlaha nebola vodorovná. V ďalšom kontrolovanom bitúnku nebol prúd na elektrické omráčenie zvierat. V oblasti Trikala bolo omráčenie ošípaných v bitúnku, ktorý navštívili inšpektori PVÚ, neúčinné a interval medzi omráčením a porážkou bol neprímerane dlhý. Tiež bolo zistené, že omráčenie hovädzieho dobytku bolo neúčinné a chýbalo náhradné zariadenie na omráčenie.
- 111 Z uvedených spresnení vyplýva, že v bitúnoch viacerých oblastí Helénskej republiky boli zistené rôzne nezrovnalosti. Tieto nezrovnalosti súvisia v prvom rade s postupom omráčenia zvierat, ďalej s povinnosťou vykriť ich rýchlo a účinne a napokon s povinnosťou dohliadať na správnu údržbu a účinné používanie zariadení na omráčenie a utratenie.
- 112 Je preto možné dospieť k záveru, že dôkazy predložené Komisiou týkajúce sa rokov 2003 až 2006 v súlade s judikatúrou uvedenou v bode 32 tohto rozsudku dokazujú, že Helénska republika neprijala potrebné opatrenia na splnenie povinností vyplývajúcich z článku 3, článku 5 ods. 1 písm. d) a článku 6 ods. 1 smernice 93/119.
- 113 Tento záver nemožno spochybníť tvrdením uvedeným Helénskou republikou, že Komisia neuviedla žiaden konkrétny príklad zvierat, keď došlo k porušeniu právnej

úpravy Spoločenstva, ani tvrdením, že tento členský štát napravil nezrovnalosti uvádzané Komisiou tým, že usporiadal vzdelávacie semináre pre veterinárov.

- 114 V súlade s tvrdením Komisie treba uviesť, že nie je podstatné vedieť, či v bitúnkoch, ktoré boli kontrolované, boli zvieratá úplne umrtnené, a či môže uviesť konkrétne prípady, keď umrtnené neboli. Komisia má zistiť, či je zariadenie potrebné na omráčenie a utratenie používané rýchlym a účinným spôsobom tak, aby obmedzilo utrpenie zvierat v súlade s ustanoveniami smernice 93/119. Okrem toho treba zdôrazniť, že hoci usporiadanie vzdelávacích seminárov pre veterinárov predstavuje pozitívne opatrenie, stále platí, že nemôže samo osebe zabezpečiť dodržiavanie právnej úpravy Spoločenstva v oblasti ochrany zvierat počas ich porážky.
- 115 Vzhľadom na uvedené treba považovať výhradu založenú na porušení článku 3, článku 5 ods. 1 písm. d) a článku 6 ods. 1 smernice 93/119 za dôvodnú.

O výhrade založenej na porušení článku 8 smernice 93/119

— Argumentácia účastníkov konania

- 116 Na základe misií, v priebehu ktorých boli zistené podstatné nezrovnalosti v bitúnkoch, Komisia tvrdí, že Helénska republika neprijala opatrenia potrebné na zabezpečenie primeraných foriem inšpekcií a kontroly v bitúnkoch.

- 117 Ďalej tomuto členskému štátu vytyka, že úplne nevykonal ohlásený akčný plán. Tento plán upravoval novú kontrolu všetkých bitúnkov nachádzajúcich sa v gréckych prefektúrach do konca roka 2001. Okrem toho zdôrazňuje, že grécke orgány nedostatočne spolupracovali s inšpektormi PVÚ, pretože určité bitúnky, ktoré mali byť kontrolované, boli neprípustné z dôvodu štrajkov oznámených len deň pred misiou.
- 118 Helénska republika vo svojom vyjadrení k žalobe tvrdí, že je pre ňu obtiažne presne určiť povinnosti, ktorých nesplnenie sa jej vytyka.
- 119 V každom prípade sa tento členský štát domnieva, že mu nemožno pričítať žiadne nesplnenie povinnosti podľa článku 8 smernice 93/119, lebo príslušní veterinári vykonávajú primerané kontroly, organizujú sa vzdelávacie semináre a všetky bitúnky sú opäť posúdené.

— Posúdenie Súdnyim dvorom

- 120 Podľa článku 8 smernice 93/119 je za vykonávanie inšpekcií a kontrol v bitúnoch zodpovedný príslušný orgán, ktorý má kedykoľvek voľný prístup do všetkých častí bitúnkov, aby sa uistil o dodržiavaní tejto smernice.
- 121 Je potrebné uviesť, že Helénska republika uvádza, že hoci príslušné orgány vykonali požadované kontroly, nespochybňuje, že k úplnému vykonaniu akčného plánu, ktorý upravoval novú kontrolu všetkých gréckych bitúnkov do konca roka 2001, nedošlo. Uvedený členský štát nespochybňuje ani skutočnosť, že rôzne lehoty určené príslušným orgánom na vykonanie kontrol a predloženie výsledkov týchto kontrol boli neustále predlžované a že napokon bol koniec lehoty stanovený na 30. júla 2005. Taktiež z misie

č. 7273/2004 vyplýva, že ministerstvo pre rozvoj vidieka a potravinárstvo pristúpilo ku kontrolám bitúnkov len v 38 oblastiach z 54.

122 Treba preto konštatovať, že Helénska republika neprijala potrebné opatrenia na zabezpečenie vhodných inšpekcií a kontrol bitúnkov tak, ako jej ukladá článok 8 smernice 93/119.

123 Z toho vyplýva, že výhrada založená na porušení článku 8 smernice 93/119 je dôvodná.

124 Vzhľadom na uvedené úvahy treba konštatovať, že Helénska republika si tým, že neprijala všetky opatrenia potrebné na to:

— aby príslušné orgány vykonávali povinné kontroly plánov prepravy,

— aby sa zriadili oddychové miesta, na ktorých môžu zvieratá odpočívať po vykládke z plavidiel v prístavoch pre trajekty alebo blízko nich,

— aby sa zabezpečilo skutočné vykonávanie kontrol dopravných prostriedkov a zvierat,

- aby sa zabezpečilo dodržiavanie pravidiel týkajúcich sa omračovania zvierat počas ich porážky a

- aby sa zabezpečili vhodné inšpekcie a kontroly bitúnkov,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 časti A ods. 2 písm. d) bodu i) prvej zarážky a článku 8 smernice 91/628 a z odseku 7 písm. b) bodu 48 kapitoly VII prílohy tejto smernice, ako aj z článku 3, článku 5 ods. 1 písm. d), článku 6 ods. 1 a článku 8 smernice 93/119.

O trovách

- ¹²⁵ Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. V súlade s odsekom 3 toho istého článku však Súdny dvor môže rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, najmä ak účastníci nemali úspech v jednej alebo vo viacerých častiach predmetu konania.
- ¹²⁶ V tejto veci je opodstatnené zaviazat' Helénsku republiku na náhradu dvoch tretín trov konania a Komisiu na náhradu jednej tretiny trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Helénska republika si tým, že neprijala všetky opatrenia potrebné na to:

- **aby príslušné orgány vykonávali povinné kontroly plánov prepravy,**

- **aby sa zriadili oddychové miesta, na ktorých môžu zvieratá odpočívať po vykládke z plavidiel v prístavoch pre trajekty alebo blízko nich,**

- **aby sa zabezpečilo skutočné vykonávanie kontrol dopravných prostriedkov a zvierat,**

- **aby sa zabezpečilo dodržiavanie pravidiel týkajúcich sa omračovania zvierat počas ich porážky a**

- **aby sa zabezpečili vhodné inšpekcie a kontroly bitúnkov,**

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 časti A ods. 2 písm. d) bodu i) prvej zarážky a článku 8 smernice Rady 91/628/EHS z 19. novembra 1991 o ochrane zvierat počas prepravy, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 90/425/EHS a 91/496/EHS, zmenenej a doplnenej nariadením (ES)

č. 806/2003 zo 14. apríla 2003, a z odseku 7 písm. b) bodu 48 kapitoly VII prílohy tejto smernice, zmenenej a doplnenej nariadením č. 806/2003, ako aj z článku 3, článku 5 ods. 1 písm. d), článku 6 ods. 1 a článku 8 smernice Rady 93/119/ES z 22. decembra 1993 o ochrane zvierat počas porážky alebo ich utratenia.

2. V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.

3. Helénska republika znáša dve tretiny trov konania. Komisia Európskych spoločenstiev znáša jednu tretinu trov konania.

Podpisy